

Bargen Newydd
i'r Gweithlu
Addysg

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Arweinyddiaeth

**Adolygiad arweinyddiaeth unigol wedi ei gwblhau
gan gynorthwyydd cymorth dysgu mewn
meithrinfa/ysgol gynradd cymysg**

Arwain, dysgu, ysbrydoli

ISBN digidol 978 1 4734 4518 5
© Hawlfraint y Goron Awst 2015
WG25976

Safonau Arweinyddiaeth – adolygiad arweinyddiaeth unigol

Diben y matrices hwn yw cefnogi ymarferwyr wrth iddynt adolygu'u harferion yn unol â Safonau Arweinyddiaeth ac wrth iddynt nodi blaenoriaethau ar gyfer datblygu sgiliau arweinyddiaeth ymhellach.

Y Safonau Arweinyddiaeth

Caiff y safonau arweinyddiaeth eu trefnu o dan y meysydd allweddol canlynol:

Creu cyfeiriad strategol.
Arwain o ran dysgu ac addysgu.
Datblygu a gweithio gydag eraill.
Rheoli'r ysgol.
Sicrhau atebolrwydd.
Cryfhau'r ffocws cymunedol.

Rhoddir disgrifydd fel rhagddodiad ar gyfer pob maes allweddol sy'n pennu ffocws y safonau yn y maes allweddol.

Rhoi'r safonau ar waith:

- Mae'n ofynnol i **Benaethiaid** fodloni'r Safonau Arweinyddiaeth yn llawn. Gallant ddefnyddio'r adolygiad arweinyddiaeth unigol i'w cefnogi wrth iddynt barhau i ddatblygu sgiliau arweinyddiaeth.
- Bydd ymarferwyr eraill (**athrawon a staff cymorth**) yn bodloni'r safonau i raddau gwahanol gan ddibynnu ar ofynion eu swydd a'u dyheadau proffesiynol. Byddant yn gallu defnyddio'r safonau i hysbysu'r broses o ddatblygu'u sgiliau arweinyddiaeth. Mae'r matrices adolygiad arweinyddiaeth unigol yn eu helpu i bennu i ba raddau y mae eu harferion yn bodloni'r safonau eisoes ac yn eu galluogi i flaenoriaethu gweithgareddau ar gyfer datblygu sgiliau arweinyddiaeth.

Defnyddio'r adolygiad arweinyddiaeth unigol

- Mae ymarferwyr yn gallu dewis y ffordd orau o ddefnyddio'r matrices at eu dibenion a'u hamgylchiadau penodol hwy.
- Mae'r matrices yn caniatáu i ymarferwyr ystyried y safonau sydd eu hangen a'r priodoleddau craidd cysylltiedig ar gyfer pob maes allweddol. Drwy adolygu'u harferion yn unol â'r datganiadau gallant ddangos lle y mae ganddynt dystiolaeth i'w dangos yn barod, dangos cryfder y dystiolaeth honno a darparu enghreifftiau o'r mathau o dystiolaeth sydd ar gael.. Mae'r matrices hefyd yn caniatáu i ymarferwyr gynllunio gweithgareddau datblygu proffesiynol priodol i nerthu eu tystiolaeth
- Gall yr hunanasesiadau gefnogi adolygiadau rheoli perfformiad a helpu'r ymarferwyr hynny sy'n gorfod darparu tystiolaeth benodol at ddibenion asesu, megis CPCP.

Pennu cyfeiriad strategol			
Mae gallu meddwl am y dyfodol mewn ffordd adeiladol yn hanfodol ar gyfer arweinyddiaeth effeithiol. Dylai arweinwyr greu gweledigaeth strategol gyffredinol a chorfforaethol sy'n ysbrydoli ac yn ysgogi pob aelod o gymuned yr ysgol. Dylai'r weledigaeth hon ymgorffori gwerthoedd addysgol a phwrpas moesol y tîm arweinyddiaeth a'r corff llywodraethu i sicrhau bod yr ysgol yn gwella a datblygu.			
	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
1	Sicrhau bod y weledigaeth ar gyfer yr ysgol yn cael ei chyfleu'n glir, ei rhannu, ei deall, ac yn cael ei gweithredu'n effeithiol gan bawb.	Mae annog datblygiad plant wrth wraidd yr ysgol ac mae'n llifo trwy bopeth. Mae athrawon a chynorthwyrwyr dysgu fel fi yn gofalu am y plant ac yn eu cynorthwyo â phob agwedd ar fywyd yr ysgol.	Rwyf wedi llwyddo i gael lle ar gwrs Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon. Byddaf yn parhau i astudio'r cwrs arweinyddiaeth yn 2015.
2	Gweithio o fewn cymuned yr ysgol i droi'r weledigaeth yn amcanion a chynlluniau gweithredu y cytunwyd arnynt, a fydd yn sicrhau bod yr ysgol yn gwella'n barhaus.	Rwyf yn ymadweithio gydag aelodau o'r gymuned yn ystod ymweliadau â'r ysgol, gan gynnwys grwpiau cychwyn cadarn, dosbarthiadau dysgu i deuluoedd, cyfarfodydd llywodraethwyr, tripiâu ysgol, a nosweithiau rhieni.	Fel yr uchod.
3	Ymgorffori'r weledigaeth a gwerthoedd trwy eu hymarfer dyddiol a thrwy eiriolaeth barhaus.	Mae amgylchedd gofalgarn a magwrol yn cael ei greu ar gyfer y plant ac mae'r holl oedolion yn dangos rhinweddau gofalgarn.	Fel yr uchod.
4	Ysgogi a gweithio gydag eraill i greu hinsawdd ysgol effeithiol a diwylliant a rennir gan bawb.	Dull rheoli ymddygiad cyson. Cyfathrebu'n dda â chydweithwyr a phlant bob amser, yn ogystal â rhieni a theuluoedd mor rheolaidd â phosibl.	Fel yr uchod.
5	Defnyddio creadigrwydd, arloesedd a thechnolegau newydd i gyflawni rhagoriaeth.	Anogir datblygiad proffesiynol parhaus. Rhoddir adolygiadau rheoli perfformiad rheolaidd. Cynhelir hyfforddiant mewnol i sicrhau bod gan staff y wybodaeth ddiweddaraf.	Fel yr uchod.

6	Sicrhau bod cynlluniau strategol yn ystyried amrywiaeth, gwerthoedd, profiad a chyd-destun yr ysgol a'r gymuned ehangach.	Cynhelir cyfarfodydd cynllunio yn wythnosol, gan ystyried profiadau'r plant. Ystyrir y plant trwy waith cynllunio gwahaniaethol, a darperir cymorth gan asiantaethau allanol, gyda 91% o'r plant yn ddisgyblion sy'n dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol.	Fel yr uchod.
7	Datblygu'r ysgol ar sail ymrwymiad i wella'n barhaus a datblygiad cynaliadwy.	Gan fod 45% o'r plant yn rhan o'r ystadegau Prydau Ysgol am Ddim, fel ysgol gyfan, mae ymgyrch barhaus i gulhau'r bwlch.	Fel yr uchod.

Arwain ar ddysgu ac addysgu

Mae sicrhau bod y dysgu a'r addysgu'n effeithiol yn ganolog i fwriad yr ysgol. Mae'r arweinwyr, trwy weithio gyda'r staff a'r llywodraethwyr, yn creu'r amodau a'r strwythurau i gefnogi dysgu ac addysgu effeithiol i bawb.

Mae arweinwyr yn uniongyrchol gyfrifol am safon y dysgu a'r addysgu ac am gyflawniad y dysgwyr. Mae hyn yn golygu gosod disgwyliadau uchel a monitro a gwerthuso effeithiolrwydd y deilliannau dysgu. Dylai'r hinsawdd a'r diwylliant dysgu sy'n cael ei chreu yn yr ysgol alluogi'r dysgwyr i fod yn ddysgwyr effeithiol, brwdfrydig ac annibynnol, a fydd wedi ymrwymo i ddysgu gydol oes, ac yn barod ar ei gyfer

	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
8	Sicrhau ffocws cyson a pharhaus gan yr ysgol gyfan ar gyflawniad y dysgwyr.	Rhan o waith addysgu a dysgu y gymuned ddysgu broffesiynol. Mynychu cyfarfodydd staff wythnosol, lle mae cyraeddiadau'r dysgwyr yn cael eu rhannu a'u trafod.	Parhau i ddatblygu fy nealltwriaeth o ddysgu ac addysgu ar gwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon.
9	Sicrhau bod hinsawdd yr ysgol a'r ystafell ddosbarth yn hyrwyddo dysgu ac addysgu effeithiol i bawb.	Ar y cyd â'r athro rwyf yn cynorthwyo'r plant â'u dysgu, gan wthio'r rhai mwy abl trwy ddatblygu eu dull o feddwl ymhellach a chynorthwyo'r rhai llai abl gyda thasg fwy syml.	Fel yr uchod.
10	Hyrwyddo cydraddoldeb rhwng llwybrau dysgu academiaidd, galwedigaethol a dysgu drwy brofiad.		Fel yr uchod.
11	Sicrhau bod dysgu yn ganolog i unrhyw waith cynllunio strategol a rheoli adnoddau.	Mynychu cyfarfodydd cynllunio wythnosol lle rwyf yn cyfrannu syniadau, a dywedir wrthyf pwy i'w cynorthwyo a'u targedu mewn gwersi	Fel yr uchod.

		penodol.	
12	Datblygu polisïau ac arferion i sicrhau cynhwysiant cymdeithasol i bob dysgwr er mwyn sicrhau bod eu hanghenion dysgu unigol yn cael eu bodloni.	Gan fod yr ysgol yn dod yn un addas ar gyfer Anhwylderau ar y Sbectrwm Awtistig, mae gennyf y cardiau cyfarwyddyd/rheoli ymddygiad priodol ac rwyf yn eu defnyddio yn y dosbarth â chymorth rwyf yn gweithio ynddo, yn ogystal ag amserlen weledol. Rwyf yn cynorthwyo plant â'u rhaglenni lleferydd ac iaith unigol. Rwyf yn defnyddio'r polisïau a'r arferion ysgol cyson bob dydd.	Fel yr uchod.
13	Hyrwyddo a sefydlu polisïau a gynlluniwyd i alluogi dysgwyr i ddod yn annibynnol a chaffael sgiliau meddwl a dysgu.	Gan ddefnyddio asesiadau ar gyfer polisïau ac arferion dysgu sydd wedi eu sefydlu, o ganlyniad i fynychu cyfarfodydd y gymuned ddysgu broffesiynol, rwyf yn defnyddio marciau cau'r bwlch i roi her ychwanegol i ddull o feddwl a dealltwriaeth y plant.	Fel yr uchod.
14	Sefydlu dulliau creadigol, ymatebol ac effeithiol o ddysgu ac addysgu ym mhob pwnc er mwyn diwallu a chefnogi amcanion yr ysgol.	Rwyf yn rhan o'r gymuned ddysgu broffesiynol dysgu ac addysgu, lle rwyf yn cyfrannu at syniadau sy'n datblygu, ac astudiais fodiwl addysgu a dysgu fel rhan o fy MA.	Fel yr uchod.
15	Sefydlu a meithrin ethos o her a chefnogaeth lle gall pob dysgwr lwyddo a bod yn rhan o'i ddysgu ei hunan.	Gan fod gennyf bedair blynedd o brofiad o weithio gyda phlant ag anghenion addysgol ychwanegol, rwyf yn gallu gwahaniaethu gwaith yn dda, a darparu ar gyfer plant llai abl y mae angen cymorth arnynt.	Fel yr uchod. Mae angen i mi ddatblygu fy nealltwriaeth a fy mhrofiad o herio dysgwyr mwy abl.
16	Rhoi strategaethau ar waith sy'n sicrhau safonau uchel o ymddygiad a phresenoldeb.	Defnyddio ymagwedd ysgol gyfan gyson tuag at ymddygiad a phresenoldeb.	Fel yr uchod.
17	Trefnu a gweithredu'r cwricwlwm fel ei fod yn bodloni anghenion cwricwlwm cenedlaethol Cymru.	Dan oruchwyliaeth yr athro dosbarth, rwyf yn cynorthwyo i weithredu'r cwricwlwm cenedlaethol.	Fel yr uchod.
18	Rhoi strategaethau ar waith sy'n sicrhau gweithdrefnau asesu effeithiol, gan gynnwys asesu ar gyfer dysgu.	Rwyf yn defnyddio marciau cau'r bwlch. Annog y plant i hunanwerthuso eu gwaith, a'u cynorthwyo mewn asesiadau cyfoedion. Gweithredir elfennau eraill o Asesu ar gyfer Dysgu gan yr athro dosbarth.	Fel yr uchod.

19	Datblygu polisïau a gweithdrefnau sy'n hyrwyddo dealltwriaeth dysgwyr o natur ddwyieithog Cymru a datblygu eu sgiliau dwyieithog fel sy'n briodol.	Gan fod 91% o'r plant yn ddisgyblion sy'n dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol, rwy'n defnyddio Cymraeg cyfarwyddol gyda'r plant, gyda'r athro dosbarth. Rwyf yn cynorthwyo'r plant yn eu gwersi Cymraeg.	Fel yr uchod.
20	Ymgymryd â rôl strategol wrth ddatblygu technolegau newydd i wella ac ymestyn profiadau dysgwyr wrth ddysgu a gallu athrawon wrth addysgu.	Rwyf yn cynorthwyo'r plant â'u defnydd o dechnoleg.	Fel yr uchod. Mae angen i mi ddatblygu fy nealltwriaeth a'm profiadau o ddefnyddio technolegau newydd yn rhan o addysgu a dysgu.
21	Monitro a gwerthuso'r cwricwlwm a'i asesu a nodi meysydd i'w gwella a gweithredu arnynt.		Fel yr uchod.
22	Cael ei weld o amgylch yr ysgol ac yn neilltuo cryn amser i gyfathrebu gyda dysgwyr, staff a rhieni.	Rwyf yn cynorthwyo'r athro y tu mewn a thu allan i'r ystafell ddosbarth, gan ymadweithio â dysgwyr a staff bob amser. Rwyf yn cefnogi'r athro mewn nosweithiau rhieni, ar dripiâu ysgol ac ymweliadau lleol.	Fel yr uchod.
23	Rhoi strategaethau ar waith i sicrhau bod anghenion dysgu ychwanegol dysgwyr yn cael eu bodloni.	Rwyf yn cynorthwyo'r plant ag anghenion dysgu ychwanegol, a gan fy mod wedi gweithio mewn canolfan adnoddau a dosbarth â chymorth dros y pedair blynedd diwethaf, rwyf yn dod o hyd i ffyrdd, gyda chymorth yr athro dosbarth, o fodloni anghenion unigol y dysgwyr.	Fel yr uchod.

Datblygu a gweithio gydag eraill

Mae cysylltiadau effeithiol yn arbennig o bwysig ym maes arweinyddiaeth gan fod arweinwyr, a phenaethiaid yn arbennig, yn gweithio gyda'r gymuned ysgol gyfan. Mae arweinyddiaeth yn cynnwys sefydlu cymunedau dysgu proffesiynol sy'n galluogi pawb i gyflawni. Trwy reoli perfformiad a datblygiad proffesiynol parhaus effeithiol, mae arweinwyr yn galluogi pob aelod o'r staff i gyflawni safonau uchel. Dylai arweinwyr fod yn ymrwymedig i'w datblygiad proffesiynol eu hunain er mwyn sicrhau bod ganddynt y gallu i fynd i'r afael â chymhlethdodau eu rôl a'r amrywiaeth o sgiliau a gweithredoedd arwain sydd eu hangen arnynt.

	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
24	Trin pobl yn deg, yn gydradd ac ag urddas a pharch i greu a chynnal hinsawdd gadarnhaol yn yr ysgol.	Mae gennyf berthynas dda â'r plant a'r oedolion, rwyf yn eu trin yn gyfartal ac mor deg â phosibl. Gan weithio fel tîm, trin pawb â pharch.	Parhau i ddatblygu fy sgiliau arweinyddiaeth ar y cwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon ym mis Medi 2014.
25	Rhannu a dosbarthu arweinyddiaeth.	Mae'r ysgol yn gweithredu arweinyddiaeth wasgaredig ar bob agwedd.	Fel yr uchod.
26	Datblygu, grymuso a chynnal timau effeithiol.	Mae gan yr ysgol dîm arweinyddiaeth uwch, ond mae hefyd wedi ei rannu i dimau cyfnod, gan ei bod yn ysgol gynradd eithaf mawr.	Fel yr uchod.
27	Creu amgylchedd y gall eraill ddatblygu'n broffesiynol ynddo.	Anogir datblygiad proffesiynol ar bob lefel.	Fel yr uchod.
28	Datblygu a meithrin potensial arweinyddiaeth mewn eraill er mwyn datblygu ar y gallu i arwain yn yr ysgol.	Rwyf yn dangos rhinweddau gofalgarg bob amser. Mae'r ysgol wedi derbyn y wobr ansawdd magwrol dros y tair blynedd ddiwethaf.	Fel yr uchod.
29	Datblygu diwylliant dysgu cydweithredol yn yr ysgol a chwilio am gyfleoedd i greu cysylltiadau â sefydliadau addysgol eraill i ddatblygu cymunedau dysgu effeithiol.	Rwyf yn mynd i gyfarfodydd Addysg y Blynnyddoedd Cynnar unwaith bob tymor, yn ogystal â chyfarfodydd rhwydweithio yn rhan o'r rhaglen ymyrraeth yr wyf yn ei gweithredu yn yr ysgol. Rwyf yn cydweithio gyda staff o ysgolion eraill yno.	Fel yr uchod.
30	Sicrhau bod yr ysgol yn cyfrannu, lle yn briodol, at hyfforddiant athrawon y dyfodol ac oedolion eraill sy'n	Anogir gwirfoddolwyr a myfyrwyr i ymweld. Mae'r ysgol yn ysgol bartneriaeth â'r brifysgol	Fel yr uchod.

	gweithio gyda dysgwyr.	leol ac mae myfyrwyr o'r cwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon yn dod i'r ysgol yn rheolaidd.	
31	Datblygu a chynnal strategaethau a gweithdrefnau effeithiol ar gyfer sefydlu staff, datblygiad proffesiynol cynnar a pharhaus ac adolygu perfformiad.	Rwyf yn cael adolygiad rheoli perfformiad blynyddol, pryd yr adolygir fy natblygiad proffesiynol.	Fel yr uchod.
32	Sicrhau bod y gwaith a wneir gan dimau ac unigolion yn cael ei gynllunio, ei ddyrannu, ei gefnogi a'i werthuso'n effeithiol, gan sicrhau bod tasgau a chyfrifoldebau'n cael eu dirprwyo'n glir.	Rwyf yn mynychu ac yn cyfrannu at gyfarfodydd cynllunio a chyfarfodydd staff wythnosol.	Fel yr uchod.
33	Cydnabod cyfrifoldebau a chyflawniadau unigolion a thimau, a'u dathlu.	Gwobrwyo plant â chanmoliaeth, sticeri, tystysgrifau a marblis.	Fel yr uchod.
34	Adolygu a phwyso a mesur eu hymarfer yn rheolaidd, pennu targedau personol a chymryd cyfrifoldeb dros eu datblygiad personol.	Rhoddir adolygiad rheoli perfformiad blynyddol. Rwyf yn cymryd cyfrifoldeb llawn am fy natblygiad personol.	Fel yr uchod.
35	Rhoi sylw i'w baich gwaith eu hunain a phobl eraill i sicrhau cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.	Rwyf yn gweithio'n galed, ac rwyf yn ymroddedig i fywyd yr ysgol. Rwyf o'r farn bod gennyf gydbwysedd gwaith/bywyd da.	Fel yr uchod.
36	Sicrhau bod trefniadau effeithiol ar gael ar gyfer cydlynu'r ddarpariaeth i ddysgwyr sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.	Gyda hyfforddiant effeithiol, perthynas gydweithio dda â'r Cydgysylltydd Anghenion Addysgol Arbennig (SENCo) a'r athro dosbarth, gyda'n gilydd rydym yn cynllunio ar gyfer dysgu effeithiol ar gyfer dosbarth â chymorth o blant ag anghenion ychwanegol.	Fel yr uchod.

Rheoli'r ysgol			
Mae angen i arweinwyr ddarparu trefniadaeth a rheolaeth effeithiol yn yr ysgol y maen nhw'n ei harwain a sicrhau bod yr ysgol a'r bobl, a'r adnoddau sydd ynddi, yn cael eu trefnu a'u rheoli i greu amgylchedd dysgu effeithlon, effeithiol a diogel. Dylai arweinwyr gyflwyno prosesau effeithiol i ddatblygu ac adolygu polisïau a chynlluniau a sicrhau bod defnydd effeithiol ac effeithlon yn cael ei wneud o'r adnoddau a'r cyllid sydd ar gael.			
	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
37	Sicrhau bod y dyletswyddau proffesiynol a'r amodau gwaith fel yr amlinellir yn y gofynion statudol, gan gynnwys y rhai sy'n berthnasol i'r pennaeth, yn cael eu bodloni.	Rwyf yn parhau i gyflawni'r dyletswyddau a'r cyfrifoldebau yn unol â fy nisgrifiad swydd.	Parhau i ddatblygu fy sgiliau arweinyddiaeth ar y cwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon ym mis Medi 2014.
38	Cynhyrchu a gweithredu cynlluniau a pholisïau gwella clir, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, ar gyfer datblygu'r ysgol a'i chyfleusterau.		Fel yr uchod.
39	Sicrhau bod polisïau ac arferion yn ystyried amgylchiadau, polisïau a mentrau cenedlaethol a lleol, gan gynnwys dwyieithrwydd a'r dimensiwn Cymreig.		Fel yr uchod.
40	Creu, ailfodelu a chynnal strwythurau a systemau trefniadol sy'n rhannu arweinyddiaeth ac yn caniatáu i'r ysgol gael ei rhedeg yn effeithlon ac effeithiol o ddydd i ddydd.		Fel yr uchod.
41	Monitro, gwerthuso ac adolygu effaith polisïau, blaenoriaethau a thargedau'r ysgol ar waith.		Fel yr uchod.
42	Gweithredu ar ganlyniadau ymarferion hunanarfarnu yr ysgol ac arolygiadau allanol gan Estyn i ysgogi gwelliannau yn yr ysgol.		Fel yr uchod.
43	Defnyddio gwybodaeth a data o'r ysgol, ac o'r tu allan iddi, fel sail i ddatblygiadau rheolaethol a threfniadol.		Fel yr uchod.

44	Gwneud defnydd effeithiol o'r gefnogaeth a'r her a gyflwynir gan yr ALI a chyrff perthnasol eraill.		Fel yr uchod.
45	Rheoli adnoddau ariannol ac adnoddau dynol yr ysgol yn effeithiol ac effeithlon i gyflawni blaenoriaethau a nodau addysg yr ysgol.		Fel yr uchod.
46	Recriwtio, cadw a defnyddio staff yn briodol a rheoli eu llwyth gwaith i wireddu gweledigaeth a nodau'r ysgol.		Fel yr uchod.
47	Rheoli a threfnu amgylchedd yr ysgol yn effeithlon ac effeithiol i sicrhau ei fod yn bodloni anghenion y cwricwlwm a rheoliadau iechyd a diogelwch.	Gweithio yn rhan o dîm i sicrhau bod yr anghenion hyn yn cael eu bodloni.	Fel yr uchod.
48	Datblygu a gwella'r amgylchedd dysgu i fodloni anghenion dysgwyr yn well.	Yn rhan o fy swyddogaeth rwyf yn gyfrifol am arddangosfeydd, ac am gadw'r mannau o amgylch yr ysgol yn lân ac yn daclus. Rwyf yn cynorthwyo i archebu, a threfnu adnoddau.	Fel yr uchod.
49	Monitro, gwerthuso ac adolygu amrywiaeth, ansawdd a defnydd yr holl adnoddau sydd ar gael i wella safon yr addysg i bob dysgwr a sicrhau gwerth am arian.	Rwyf yn cefnogi'r athro i archebu adnoddau effeithiol, gan sicrhau eu bod yn cynrychioli gwerth da am arian.	Fel yr uchod.

Sicrhau atebolrwydd			
Mae penaethiaid yn atebol i'r corff llywodraethu am reolaeth yr ysgol, ei hamgylchedd a'i holl waith. Mae'r pennaeth yn atebol i'r corff llywodraethu, y dysgwyr, y rhieni, y llywodraethwyr a'r Awdurdod Lleol am safon yr addysg a gynigir yn yr ysgol, ac mae ganddo ef neu hi gyfrifoldeb proffesiynol i'r gymuned gyfan. Hefyd, mae arweinwyr yn gyfrifol am sicrhau cydgyfrifoldeb, fel bod pob aelod o gymuned yr ysgol yn derbyn eu bod yn atebol am y cyfraniad y maen nhw'n ei wneud tuag at ganlyniadau'r ysgol.			
	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
50	Sicrhau bod atebolrwydd aelodau staff unigol wedi'i ddiffinio'n glir, ac wedi'i ddeall a'i gytuno, ac yn destun trefniadau adolygu mewnol ac allanol a hunanarfarnu trylwyr.		Parhau i ddatblygu fy sgiliau arweinyddiaeth ar y cwrs hyfforddiant cychwynnol Medi 2014.
51	Gweithio gyda'r corff llywodraethu fel ei fod yn medru cyflawni ei gyfrifoldebau i sicrhau dysgu ac addysgu effeithiol a gwella safonau cyrhaeddiad.		Fel yr uchod.
52	Datblygu a chyflwyno adroddiad cydlynol, dealladwy a chywir o berfformiad yr ysgol i amryw o gynulleidfaoedd gan gynnwys rhieni a llywodraethwyr.		Fel yr uchod.
53	Defnyddio data a meincnodau i fonitro'r cynnydd sy'n cael ei wneud gan bob plentyn wrth ddysgu ac i roi ffocws i'r addysgu.	Fel rhywun sy'n darparu ymyraethau dal i fyny i ddisgyblion, rwyf yn asesu eu cynnydd drwy ddefnyddio pecyn darllen meincnodi.	Fel yr uchod.
54	Gosod targedau ymestynnol ar gyfer cymuned yr ysgol gyfan yn seiliedig ar ddisgwyliadau sy'n gyson uchel.		Fel yr uchod.
55	Datblygu a chynnal hinsawdd o ddisgwyliadau uchel ar gyfer eu hunain ac eraill ac yn cymryd camau priodol pan fo perfformiad yn anfodhaol.	Rwyf yn gosod lefel uchel o ddisgwyliad ar gyfer fy hun a fy mherfformiad bob amser.	Fel yr uchod.

Cryfhau'r ffocws cymunedol

Dylai arweinwyr fod yn ymwybodol bod gwelliannau yn yr ysgol ac yn y gymuned yn ddibynnol ar ei gilydd ac yn dibynnu ar gydweithio effeithiol rhwng pawb sydd â diddordeb. Dylai arweinwyr annog trefniadau i gydweithio ag ysgolion a sefydliadau eraill, a chymryd rhan yn y trefniadau hynny, er mwyn dod â manteision i'r ysgol ac i rannu ei harbenigedd. Yn yr agwedd hon ar arweinyddiaeth, bydd rhaid i arweinwyr sicrhau cyfranogiad a chefnogaeth rhai o'r tu allan i'r ysgol.

	Safon Arweinyddiaeth	Pa dystiolaeth sydd gennyf yn erbyn y safon yma?	Beth fyddaf yn ei wneud nesaf i lenwi'r bylchau a hybu fy natblygiad arweinyddiaeth?
56	Sefydlu a meithrin partneriaethau ag ysgolion eraill i rannu arfer gorau a chefnogi'r broses o wella ysgolion.	Rwyf yn mynychu cyfarfodydd addysg y blynyddoedd cynnar unwaith bob tymor, a gynhelir mewn ysgolion cyfagos. Rwyf yn mynychu cyfarfodydd rhwydweithio ynglŷn ag ymyraethau llythrennedd ac yn cydweithio â staff o ysgolion eraill yno, lle byddwn yn rhannu syniadau ac arferion da.	Parhau i ddatblygu fy sgiliau arweinyddiaeth ar gwrs Hyfforddiant Cychwynnol i Athrawon ym mis Medi 2014.
57	Creu hinsawdd a diwylliant dysgu yn yr ysgol sy'n ystyried cyfoeth ac amrywiaeth cymuned yr ysgol, gan gynnwys yr iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig.	Gan fod 91% o'r plant yn ddisgyblion sy'n dysgu Saesneg fel iaith ychwanegol, gydag amrywiaeth o 35 o wahanol ieithoedd rhyngddynt, yn ogystal â'r diwylliant Cymreig, rydym yn dathlu amrywiaeth o ddiwylliannau ym mhob rhan o'r ysgol.	Fel yr uchod.
58	Sicrhau bod gan yr ysgol ran gynhyrchiol fel aelod o'i chymuned leol, a'r gymuned genedlaethol a byd-eang.	Gwahoddir rhieni i'r ysgol i sesiynau dysgu i deuluoedd, lle maent yn dysgu am y dulliau gorau o helpu eu plant â'u dysgu gartref. Maent yn cael cyfle hefyd i gwblhau cymhwyster sgiliau allweddol eu hunain. Ymweliadau rheolaidd i'r gymuned leol, i'r llyfrgell, rhandiroedd, parc ac ati. Anogir ailgylchu a chodi sbwriel. Mae ymwelwyr Ewropeaidd a rhyngwladol yn dod i'r ysgol i ddysgu'r plant am gymunedau ym mhob rhan o'r byd.	Fel yr uchod.

59	Creu a hyrwyddo strategaethau cadarnhaol i ddatblygu cysylltiadau hiliol da ac i fynd i'r afael ag aflonyddu hiliol.	Anogir cydraddoldeb yn gadarnhaol trwy gydol amser y plant yn yr ysgol o'r blynyddoedd cynnar ymlaen. Ymdrinnir ag unrhyw broblemau mewn modd o ddifrif a chyson, a chânt eu hatgyfeirio at y pennaeth os ydynt yn parhau.	Fel yr uchod.
60	Hyrwyddo agweddau priodol tuag at anabledd ac anghenion dysgu ychwanegol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant.	Anogir ymagweddau cydraddoldeb o oed cynnar.	Fel yr uchod.
61	Sicrhau bod yr ysgol yn chwarae rhan ganolog yn y gymuned.	Gwahoddir rhieni i'r ysgol i sesiynau dysgu i deuluoedd, lle maent yn dysgu am y dulliau gorau o helpu eu plant â'u dysgu gartref. Maent hefyd yn cael cyfle i gwblhau cymhwyster sgiliau allweddol eu hunain.	Fel yr uchod.
62	Datblygu dinasyddiaeth dysgwyr er mwyn iddynt wneud cyfraniad cadarnhaol i'r gymuned leol a'r gymuned ehangach.	Mae gan yr ysgol gyngor ysgol a chyngor eco. Maent yn mynd ar ymweliadau lleol ac yn dysgu am ailgylchu yn yr ardal leol.	Fel yr uchod.
63	Cydweithio ag asiantaethau eraill, gan gynnwys yr ALI, i ddarparu ar gyfer lles dysgwyr a'u teuluoedd.	Mae clwb brecwast am ddim ar gael i'r ysgol gyfan, ac arferwn weithio yno. Mae dosbarth magwrol yn y cyfnod sylfaen a dosbarth magwrol i deuluoedd yng nghyfnod allweddol dau. Gwahoddir teuluoedd i'r ysgol yn rheolaidd i weld sut y mae eu plant yn datblygu. Fe'u hanogir i ddod i ddysgu gyda'u plant.	Fel yr uchod.
64	Creu a chynnal partneriaeth effeithiol â rhieni, gwarchodwyr a gofalcwyr i gefnogi cyflawniad a datblygiad proffesiynol dysgwyr, a'u gwella.	Gwahoddir rhieni i'r ysgol i sesiynau dysgu i deuluoedd, lle maent yn dysgu am y dulliau gorau o helpu eu plant â'u dysgu gartref. Maent hefyd yn cael cyfle i gwblhau cymhwyster sgiliau allweddol eu hunain.	Fel yr uchod.
65	Cydweithio yn yr ysgol a thu allan iddi i gyflawni nodau ac amcanion yr ysgol.		Fel yr uchod.
66	Cydweithio ag athrawon a chydweithwyr, gan gynnwys y rheini o asiantaethau allanol, i wella dysgu a lles y rheini y	Gan weithio fel tîm/cyfnod ym mlynnyddoedd 3 a 4, rydym yn cydweithio gyda gwasanaeth	Fel yr uchod.

	maen nhw'n eu haddysgu.	lleiafrifoedd ethnig yr awdurdod lleol sy'n cefnogi plant y mae'r Saesneg yn iaith newydd iddynt. Hefyd y gwasanaeth therapi lleferydd ac iaith, y gwasanaeth ffisiotherapi a'r gwasanaeth Anawsterau Dysgu Penodol. Anogir plant sydd wedi cael dechrau ansefydlog i'w diwrnod i fynd i'r ystafell fagwrol i ymgartrefu gyda pheth bwyd a diod o bosibl a chymorth ychwanegol.	
--	-------------------------	--	--